

Hankinta-Suomi ja kansallinen hankintastrategia

Kehityspäällikkö Maria Røykkä

Toimittajien tietoisku 14.10.2021

Kansallinen julkisten hankintojen strategia

[Kansallinen julkisten hankintojen strategia 2020](#)

[Liite 1: toimeenpanon kuvaus](#)

[Liite 2: strategiset vaikuttavuusmittarit](#)

[Valtioneuvoston periaatepäätös](#)

[Hankinta-Suomi - Valtiovarainministeriö \(vm.fi\)](#)

STRATEGINEN JOHTAMINEN

Johdamme hankintoja strategisena toimintona ja hyödynnämme hankintojen potentiaalin tavoitteidemme saavuttamisessa

HANKINTATAIDOT

Teemme hankinnat ammattimaisesti ja kehitämme osaamistamme jatkuvasti

TIEDOLLA JOHTAMINEN JA VAIKUTTAVUUS

Suomi on edelläkävijä hankintojen tiedolla johtamisessa ja vaikuttavuuden kehittämisessä

TOIMIVAT HANKINNAT

Teemme toimivia ja laadukkaita hankintoja osallistavasti ja edistään markkinoiden elinvoimaisuutta

INNOVAATIO

Ratkaisemme haasteita innovaatioilla ja teemme hankintoja kokeilevasti ja kehitysmuotoisesti

TALOUDELLINEN KESTÄVYYS

Edistämme hankinnoilla yhteiskuntavastuullisesti julkisen talouden kestävyyttä

SOSIAALINEN KESTÄVYYS

Edistämme hankinnoilla sosiaalista yhteiskuntavastuuta julkishallinnon sekä yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyönä

EKOLOGINEN KESTÄVYYS

Suomi on ekologisten julkisten hankintojen suunnannäyttävä

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

KUNTA
LIITTO

9.8.2021

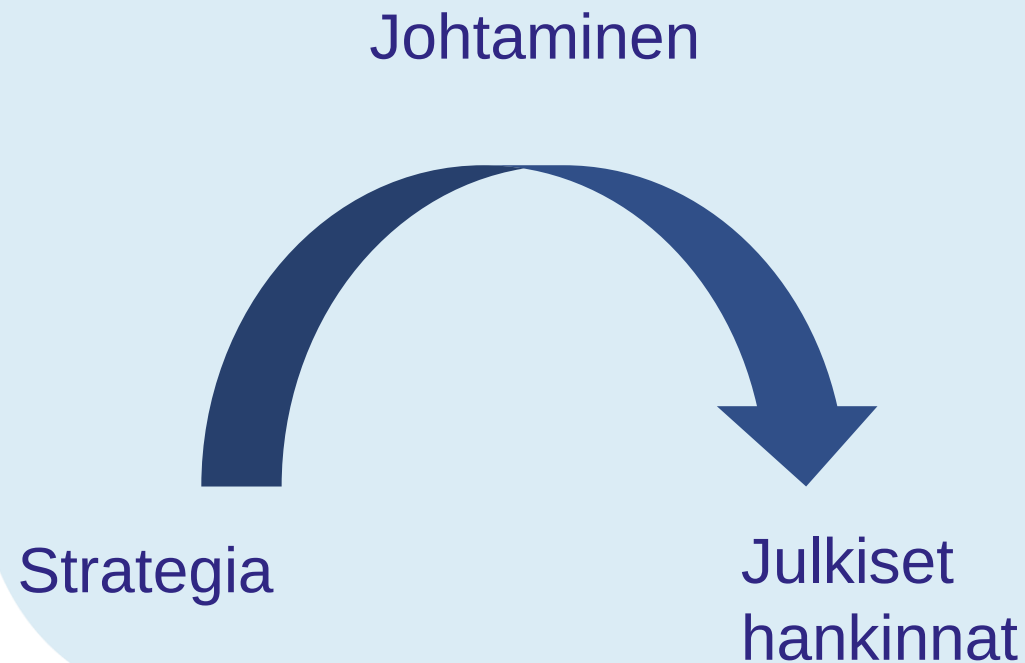
3

JULKISET HANKINNAT STRATEGISEN JOHTAMISEN VÄLINEENÄ

Julkiiset hankinnat ovat konkreettinen väline edistää organisaation muutos- ja vaikuttavuustavoitteita sekä julkisen hallinnon uudistamista

Hankintojen johtaminen on hankintojen potentiaalin tunnistamista sekä taktisia valintoja

Hankintojen johtaminen on verovarojen suunnitelmallista käyttöä – johtamisen välineinä ovat hankintojen strategiset linjaukset ja toimintasuunnitelmat/tiekartat

TAVOITTEET

Strateginen johtaminen

- ✓ Hankintayksiköt tunnistavat strategisesti merkittävimmät hankintakokonaisuudet ja edistävät strategisten tavoitteidensa saavuttamista hankintojen avulla
- ✓ Johdamme hankintoja ammattimaisesti koko elinkaaren ajan sekä kansallisesti että hankintayksikötasolla
- ✓ Varaudumme hankinnoissa riittävällä tavalla normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin
- ✓ Hankinnat ovat osa organisaatioiden tulos- ja omistajaohjausta

Tiedolla johtaminen ja vaikuttavuus

- ✓ Suomi on edelläkävijä tietojen hyödyntämisessä hankinnoissa
- ✓ Arvioimme hankintoja koskevaa vaikuttavuutta eri tasoilla
- ✓ Edistämme vaikuttavuusperusteisia hankintoja

Hankintataitojen kehittäminen

- ✓ Kartoitamme hankintojen osaamistason kokonaiskuvan sekä kansallisella että hankintayksikötasolla
- ✓ Ylläpidämme ja kehitämme hankintoihin liittyvää osaamistamme sekä strategisella että operatiivisella tasolla
- ✓ Lisäämme hankintoihin liittyvää koulutusta
- ✓ Varmistamme vaikuttavan ja laadukkaan hankintojen tutkimustoiminnan

Toimivat hankinnat

- ✓ Hankintayksiköillä on edellytykset markkinoiden hyödyntämiseen
- ✓ Julkiset hankinnat ovat houkuttelevia erilaisille tarjoajille
- ✓ Suunnittelemme hankinnat tarvelähtöisesti ja osallistavasti loppukäyttäjää kuunnellen

Innovaatiot

- ✓ Julkinen sektorimme on kehitysmyönteisesti ajatteleva ja rohkeasti toimiva sekä hyödyntää haasteiden ratkaisemisessa innovaatioita
- ✓ Luomme edellytyksiä julkisen sektorin ja yritysten väliselle yhteistoiminnalle ja vuorovaikutukselle sekä edistämme innovaatiomyönteisen markkinan syntymistä
- ✓ Lisäämme innovatiivisten hankintojen määrää 10 %:iin kaikista hankinnoista ja saamme aikaan vaikuttavuutta

Taloudellinen kestävyys

- ✓ Torjumme hankinnoilla harmaata taloutta ja edistämme verovastuullisuutta
- ✓ Hankinnat ovat suunnitelmallisia ja kustannustehokkaita
- ✓ Vähennämme julkisten hankintojen hankinta- ja prosessikustannuksia

Sosiaalinen kestävyys

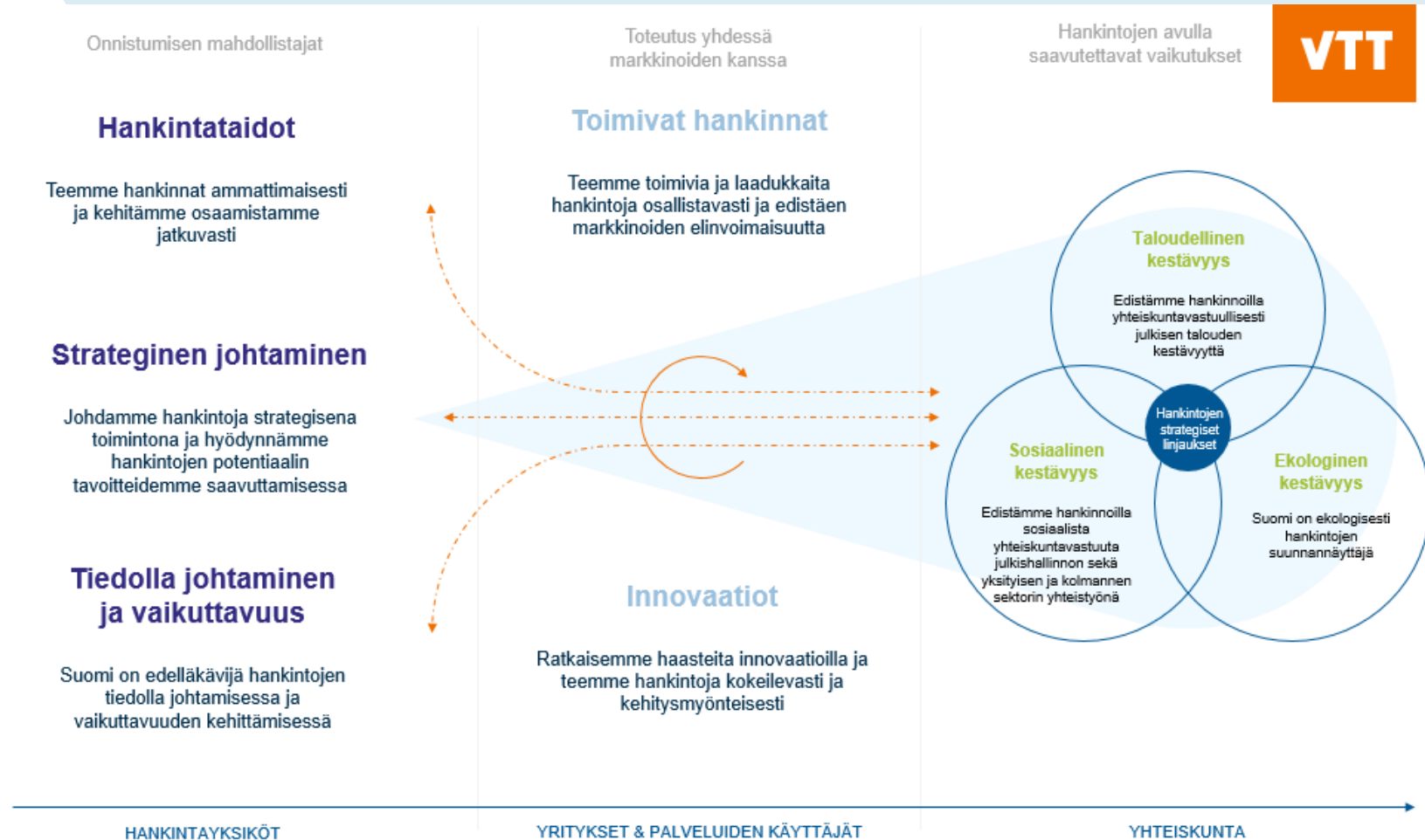
- ✓ Edistämme muita heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä siihen soveltuvissa hankinnoissa
- ✓ Edistämme hankinnoissa ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeuksien kunnioittamista

Ekologinen kestävyys

- ✓ Tuemme julkisilla hankinnoilla Suomen hiilineutraalisuustavoitetta 2035 ja kiertotalouden toteuttamista
- ✓ Tuemme luonnon monimuotoisuuden säilymistä hankintojen avulla
- ✓ Edistämme kestävää ruokajärjestelmää elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa ja käytämme kestävästi ja vastuullisesti tuotettuja elintarvikkeita

KANSALLISEN JULKISTEN HANKINTOJEN STRATEGIAN VAIKUTTAVUUDEN MITTAAMISEN KOKONAISMALLI

- Mittarit tekevät näkyväksi tavoiteltavan muutoksen ja auttavat seuraamaan seurata strategian vaikutusta ja aikaan saatuja tuloksia.
- Yhteensä 27 mittaria, jotka liittyvät tahtotilojen "tulokoriin"
- Mitattavaa tietoa kerätään eri tietolähteistä monipuolisesti
- Valitut mittarit luovat kokonaiskuvan Hankinta-Suomen pitkän ajan vaikutuksista: yhdessä ne osoittavat onko toiminnan suunta oikea, vauhti sopiva ja tarvitaanko korjausliikkeitä.
- Mittarit ovat osa hankintojen johtamista: niiden tuottaman tiedon avulla ohjataan tulevia toimia ja resursseja

VTT

Hankintataidot

1. Organisaatioiden hankintaosaamisen strategisen ja operatiivisen kyvykkyyden taso
2. Julkisiin hankintojen keskittyvien koulutuskokonaisuuksien, opintokokonaisuuksien sekä täydennyskoulutuksen määrä
3. Tarjottavan koulutuksen relevanssi ja kohdentuminen hankintojen parissa päätoimisesti tai oman toiminnan ohessa työskentelevien osaamisen kehittämiseen

Strateginen johtaminen

1. Hankintastrategian/hankintojen strategiset linjaukset laatineiden yksiköiden osuus
2. Tulevaisuuteen suuntaavan hankintojen toteuttamissuunnitelman laatineiden osuus
3. Kansallisessa hankintastrategiassa tai organisaation strategiassa esitettyjen vaikuttavuustavoitteiden toteutumisen järjestelmällistä seurantaa toteuttavien organisaatioiden osuus
4. Julkisilla organisaatioilla on laadittuna hankinnat huomioiva suunnitelma häiriötilanteisiin varautumisesta

Tiedolla johtaminen ja vaikuttavuus

1. Hankintoihin liittyvien data-alustojen ja kansallisten sähköisten työkalujen käyttöaste
2. Vaikuttavuusperusteisten hankintojen määrä ja osuus
3. Hankintojen laadun ja vaikutusten seuranta ja hyödyntäminen johtamisessa hankintayksiköissä ja kansallisesti

Toimivat hankinnat

1. Tietopyyntöjen ja markkinavuoropuhelukutsujen osuus hankinnoista sekä hankintasuunnitelmia ja kilpailutuskalentereita julkaisevien yksiköiden osuus
2. Tarjousten määrän kehitys sekä kilpailutuksiin osallistuvien ja voittaneiden yritysten piirteet
3. Palvelun käyttäjien ja heitä edustavien tahojen osallistuminen valmisteluvaiheeseen, osuus hankinnoista

Innovaatiot

1. Innovaationäkökohtien huomiointi hankinnan valmisteluvaiheessa, osuus hankinnoista
2. Vaihtoehtojen ja innovatiivisten ratkaisujen tarjoamista edistävien menettelyjen ja toimintatapojen osuus hankinnoista
3. Hankittujen ratkaisujen uutuus tilaajalle ja markkinalle & vaikutukset hankintayksikön kannalta

Taloudellinen kestävyys

1. Rikosrekisteriotteen tarkastamista tukevan teknologian käyttöönotto
2. Hankintojen osuus, jotka toteutetaan suunnitelmallisesti elinkaari- ja vaikuttavuuslaskelmia hyödyntäen
3. Julkisten hankintojen kokonaisvolyymin ja sen suhde kilpailutettujen hankintojen volyyymiin

Sosiaalinen kestävyys

1. Hankintayksiköt, jotka hyödyntävät työllistymisehtoa hankinnoissaan
2. Työ- ja oppisopimuspaikat, jotka on synnytetty työllistymisehtoa hyödyntämällä
3. Hankintayksiköt, jotka edistävät ihmisoikeusriskien tunnistamista ja perusoikeuksia hankinnoissa
4. Hankintayksiköillä on käytössä yhteinen Code of Conduct -malli

Ekologinen kestävyys

1. Hankintojen osuus, jotka edistävät hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista
2. Hankintojen lukumäärä, jotka edistävät Suomen kiertotalouden tiekartan toteutumista
3. Hankintojen avulla tapahtuneet kasvihuonepäästöjen vähennykset.
4. Luomuruoan osuus vuonna 2030 ruokapalveluhankinnoissa on 25 %

TEEMARYHMÄT TAHTOTILOJEN MUKAISESTI

Strategian tahtotilat

STRATEGINEN JOHTAMINEN

Johdamme hankintoja strategisena toimintona ja hyödynnämme hankintojen potentiaalin tavoitteidemme saavuttamisessa

HANKINTATAIDOT

Teemme hankinnat ammattimaisesti ja kehitämme osaamistamme jatkuvasti

TIEDOLLA JOHTAMINEN JA VAIKUTTAVUUS

Suomi on edelläkävijä hankintojen tiedolla johtamisessa ja vaikuttavuuden kehittämisessä

TOIMIVAT HANKINNAT

Teemme toimivia ja laadukkaita hankintoja osallistavasti ja edistään markkinoiden elinvoimaisuutta

INNOVAATIOT

Ratkaisemme haasteita innovaatioilla ja teemme hankintoja kokeilevasti ja kehitysmuotoisesti

TALOUDELLINEN KESTÄVYYS

Edistämme hankinnoilla yhteiskuntavastuullisesti julkisen talouden kestävyyttä

SOSIAALINEN KESTÄVYYS

Edistämme hankinnoilla sosiaalista yhteiskuntavastuuta julkishallinnon sekä yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyönä

EKOLOGINEN KESTÄVYYS

Suomi on ekologisten julkisten hankintojen suunnannäyttävä

Integroimme hankintojen kestävälyyden hankintaprosessiin ja edistämme markkinoiden elinvoimaisuutta

Edistämme hankinnoilla sosiaalista yhteiskuntavastuuta julkishallinnon sekä yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyönä

Integroimme hankintojen kestävälyyden hankintaprosessiin ja edistämme markkinoiden elinvoimaisuutta

Strateginen johtaminen

- Erityisasiantuntija Antti **Rissanen**, VM
- Kehityspäällikkö Maria **Röykkä**, Hansel
- Asiantuntija Ari **Korhonen**, Kuntaliitto

Hankintataitojen kehittäminen

- Ohjelmapäällikkö Martina **Nisula**, VM
- Erityisasiantuntija Niina **Ruuskanen**, Kuntaliitto
- Tutkija Marika **Tuomela-Pyykkönen**, Oulun yliopisto

Tiedolla johtaminen ja vaikuttavuus

- Hankejohtaja Seija **Friman**, Valtiokonttori
- Kehittämispäällikkö Marja-Liisa **Ylitalo**, Kuntaliitto

Toimivat hankinnat

- Osastopäällikkö Antti **Neimela**, TEM
- Johtaja Jarkko **Huovinen**, Kuntaliitto

Innovaatiot

- Erityisasiantuntija Jaana **Räsänen**, TEM
- Innovaatiopäällikkö Arto **Holopainen**, Kuopion kaupunki
- Projektipäällikkö Jouko **Miettinen**, Kuopion kaupunki

Taloudellinen kestävyys

- Erityisasiantuntija Antti **Rissanen**, VM
- N.N kuntasektorin edustaja

Sosiaalinen kestävyys

- Ohjelmapäällikkö Martina **Nisula**, VM
- Hankintajohtaja Tiina **Ekholm**, Vantaan kaupunki

Ekologinen kestävyys

- Neuvotteleva virkamies Taina **Nikula**, YM
- Ympäristö- ja kehitysjohtaja Kari **Kankaala**, Tampereen kaupunki

Strategian tahtotiloista teemaryhmiin

Teemaryhmät ja vetäjät

Teemaryhmät

Teemaryhmässä työskentely ei edellytä sinulta muuta kuin rohkeaa asennetta!

Voit osallistua oman ajankäyttösi ja mielenkiintosi mukaisesti. Mitään sitovaa työskentelyvelvoitetta ei ole.

*Tuo oma asiantuntemuksesi kaikkien käyttöön;
keskustele, ideoi, innostu.*

Olet mukana tekemässä tärkeää työtä, jolla on vaikutusta!

TEEMARYHMIEN KOKOONPANO

Teemaryhmät on perustettu uudenlaisen yhteistyön varmistamiseksi valtio- ja kuntasektorin hankintayksiköiden, tarjoajien, asiantuntijaorganisaatioiden sekä kunkin teeman kannalta relevanttien järjestöjen välillä.

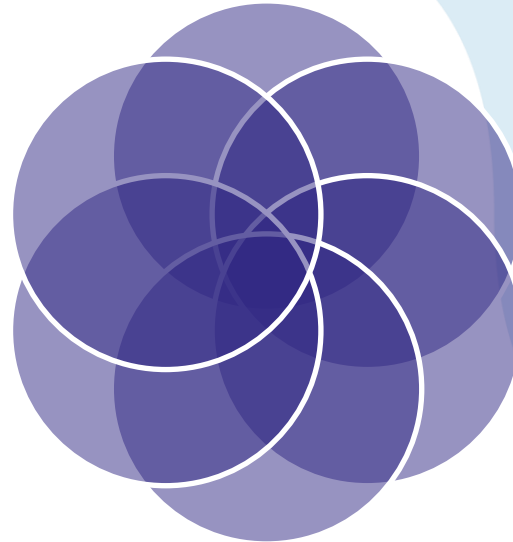
- Kullekin teemaryhmälle on nimetty vähintään **kaksi vetäjää**
 - Vetäjät kutsuvat ryhmänsä säännöllisiin tapaamisiin
 - Lisäksi ryhmäläiset käyvät keskustelua yhteisellä TEAMS-alustalla.
- Teemaryhmiin ovat avoimesti tervetulleita mukaan **asiantuntijat kaikista hankintojen sidosryhmistä**
 - Ryhmissä tarvitaan monipuolisesti erilaisten ammattilaisten näkemyksiä, jotta strategian toimeenpanossa mainitut toimenpiteet ovat käytännön kannalta toimivia.
- Teemaryhmien toiminnan synergiat hyödynnetään ja kokonaisuus huomioidaan teemaryhmien vetäjien verkoston avulla

MITÄ TEEMARYHMISSÄ TEHDÄÄN?

Jaetaan tietoa
aikaansaaduista kaikille
hyödyllisistä toimenpiteistä
ja parhaista käytänteistä

Tunnistetaan mitä muuta
tukea hankinnoissa
tarvitaan strategian
valmisteluvaiheessa
havaittujen lisäksi

Suunnitellaan ja
käynnistetään strategian
tavoitteiden
toimeenpanemiseksi valitut
ensivaiheen toimet

Analysoidaan ja
priorisoidaan valmistelun
aikana syntynyttä aineistoa

Kaikkien relevanttien sidosryhmien yhteistyöllä
varmistetaan se, että toimenpiteet tulevat toteutettua
parhaalla mahdollisella tavalla

TOIMENPITEET

Strateginen johtaminen

- Tuotetaan kansallisesti tietoa hankintojen strategisesta merkityksestä ja hankintojen johtamisesta
- Strategista johtamista ja strategian toteutumisen seurantaan tukevan Hankintaluotsi-työkalun kehittäminen
- Huoltovarmuuden varmistaminen hankinnoilla
- Perustetaan "Big Buyers" -ryhmä

Hankintataitojen kehittäminen

- Selvitys julkisten hankintojen tuki- ja neuvontatoiminnan tarkoituksenmukaisista rakenteista
- Valtakunnallista hankintaosaamista arvioivan työkalun kehittäminen hankintayksiköille
- Laaditaan selvitys julkisten hankintojen koulutuksesta

Tiedolla johtaminen ja vaikuttavuus

- VN TEAS tutkimushanke: Julkisten hankintojen data ja volyymi
- Hilma-järjestelmän jatkuva kehittäminen
- Tutkihankintoja.fi -palvelun kehittäminen sekä ostolaskudatan julkaisun edistäminen
- Hankintojen vaikuttavuuden ymmärryksen lisääminen
- Suunnitellaan kokonaisarkkitehtuuri, jossa tunnistetaan hankintoja koskevat tiedot ja koordinoidaan niiden analyysia

Taloudellinen kestävyys

- Lainsäädännön kehittäminen velvoitteidenhoitoselvityksiin liittyen
- Rikosrekisteriotteiden tarkastuksen automatisoinnin kehittäminen
- Edistetään kartellien ja harmaan talouden ilmiöiden havaitsemista

Toimivat hankinnat

- Laaditaan selvitys julkisia hankintoja koskevien valitusten pitkistä käsittelyajoista
- Edistetään hankintojen jakamista osiin
- Edistetään asiakastarpeiden huomioimista julkisissa hankinnoissa
- Kannustetaan hankintayksiköitä julkaisemaan kynnysarvot alittavat pienhankintansa
- ▲ Edistetään sitä, että yhteishankinnoissa huomioidaan vastuullisuus ja pk-yritysten mahdollisuudet osallistua tarjouskilpailuihin sekä hankintayksiköiden prosessikustannukset
- ▲ Edistetään markkinakartoitusten ja markkinavuoropuhelun laajaa käyttöönottoa

Sosiaalinen kestävyys

- Harmaan talouden torjunnan pilotti ja Senaatti-kiinteistöjen parhaiden käytäntöjen benchmark
- Hankinnoilla työllistämisen vauhdittamisohjelman käynnistäminen ja edistetään muita heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä
- Luodaan työkalut kansallisen tason ihmisoikeusriskien tunnistamiseen ja huomioimiseen kotimaisissa hankinnoissa
- Code of Conduct

Tilanne 10/2021

- = valmis
- = käynnissä/käynnistymässä
- ▲ = käynnistyy 2021

Innovaatiot

- Laaditaan suunnitelma innovatiivisten hankintojen käytön lisäämiseen
- Tarjotaan asiantuntijapalvelua innovaationäkökohtien huomioimiseksi
- Kehitetään ja skaalataan KEINO-kehittäjäryhmätoimintaa

Ekologinen kestävyys

- VN TEAS tutkimushanke: Hiili- ja ympäristöjalanjälki hankinnoissa – lainsäädäntö ja mittaaminen
- Vähähiilisten hankintojen kehittämisohjelman käynnistäminen kokeilujen skaalaamiseksi
- Vastuullisten elintarvikehankintojen oppaan päivittäminen
- Vaikuttaviin hankintoihin tähtäävien sitoumusten (esim. Green Deal) ja kehittämisalustojen edistäminen

Loppuvuoden 2021 aikana valmistuvat toimenpiteet

- **Oppaat & mallipohjat**

- ✓ Vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet -mallipohjat (Code of conduct)
- ✓ Opas työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjuntaan kansallisissa palveluhankinnoissa ja rakennusurakoissa / lokakuu
- ✓ Hankinnat ilmastojohtamisen välineenä pelikirja/ joulukuu
- ✓ Edistetään hankintojen jakamista osiin – opas / loppuvuosi
- ✓ Edistetään asiakastarpeiden huomioimista julkisissa hankinnoissa / loppuvuosi
- ✓ Varautuminen hankinnoissa –opas /loppuvuosi

- **Selvitykset**

- ✓ Selvitys julkisten hankintojen koulutuksesta/ marraskuu
- ✓ Selvitys kansallisista sekä muiden EU-maiden kokemuksista työllistämisehtojen käyttämisestä / joulukuu

- **Työkalut**

- ✓ Hankintayksiköille osaamisen arvioinnin työkalu / loppuvuosi

TOIMI-projekti

Toimeenpano valtiosektorilla

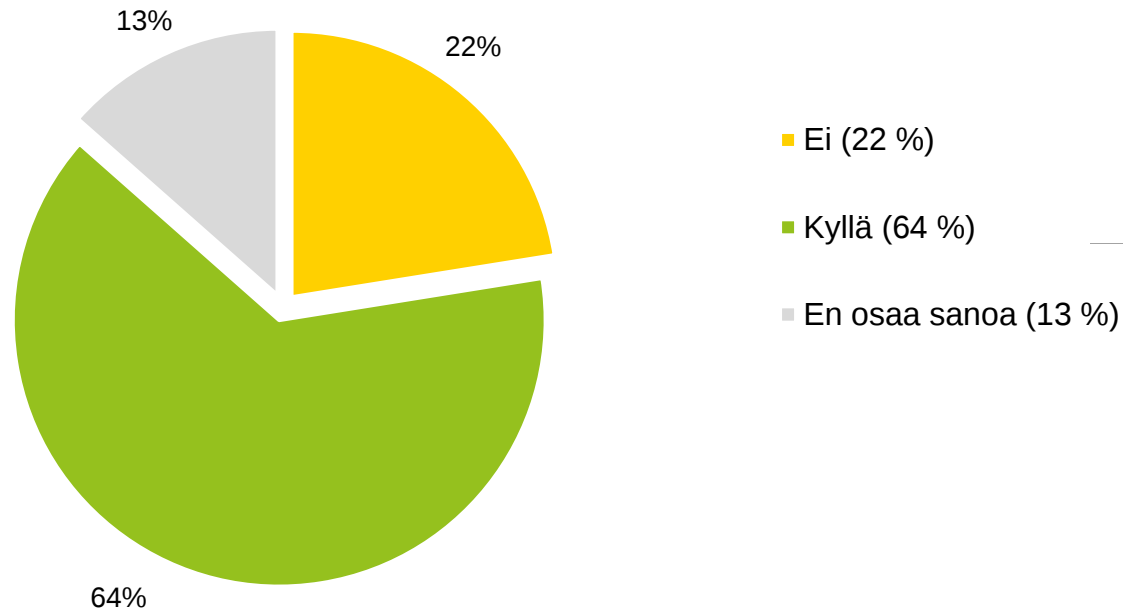
TOIMI-projekti

- Kansallinen julkisten hankintojen strategia annettiin 10.9.2020 valtioneuvoston periaatepäätöksenä
- Valtioneuvoston periaatepäätöksessä ministeriöt ovat sitoutuneet toteuttamaan kansallisen julkisten hankintojen strategian tavoitteet omassa ja hallinnonalansa toiminnassa
- Kukin ministeriö laatii omalle hallinnonalalleen toimintasuunnitelman, jonka etenemisestä raportoidaan säännöllisesti julkisen hallinnon uudistamisen poliittiselle johtoryhmälle.
- **Tavoite:** Ministeriöiden toimintasuunnitelmien laatiminen sekä hallinnonalan tulosohtavoitteiden suunnittelu
- **Osallistujat:**
 - Ministeriöistä mm. hankintojen strategisesta johtamisesta vastaavat henkilöt
 - Tukena KEINO-osaamiskeskus (Hansel, Motiva, VTT ja SYKE) yhteistyössä VNK:n ja Valtiokonttorin kanssa. KEINO-osaamiskeskus tukee ministeriöitä toimintasuunnitelmien laatimisessa ja toteuttamisessa keväällä 2021
- **Aikataulu:** TOIMI 1. Keväällä 2021 (neljä työpajaa) & TOIMI 2. syksy 2021 (virastojen toimintasuunnitelmat kansallisen strategian tavoitteiden huomioimisesta omissa hankinnoissa)

KEINO-osaamiskeskuksen kysely - kansallinen hankintastrategia

Kansallisen hankintastrategian tunnettuus

Onko organisaationne tietoinen kansallisesta julkisten hankintojen strategiasta (Hankinta-Suomi)? (n=178)

KUVA: KESTÄVIEN JA INNOVATIIVISTEN JULKISTEN HANKINTOJEN STRATEGINEN JOHTAMINEN SUOMESSA 2021, KEINO-OSAAMISKESKUKSEN KYSELY

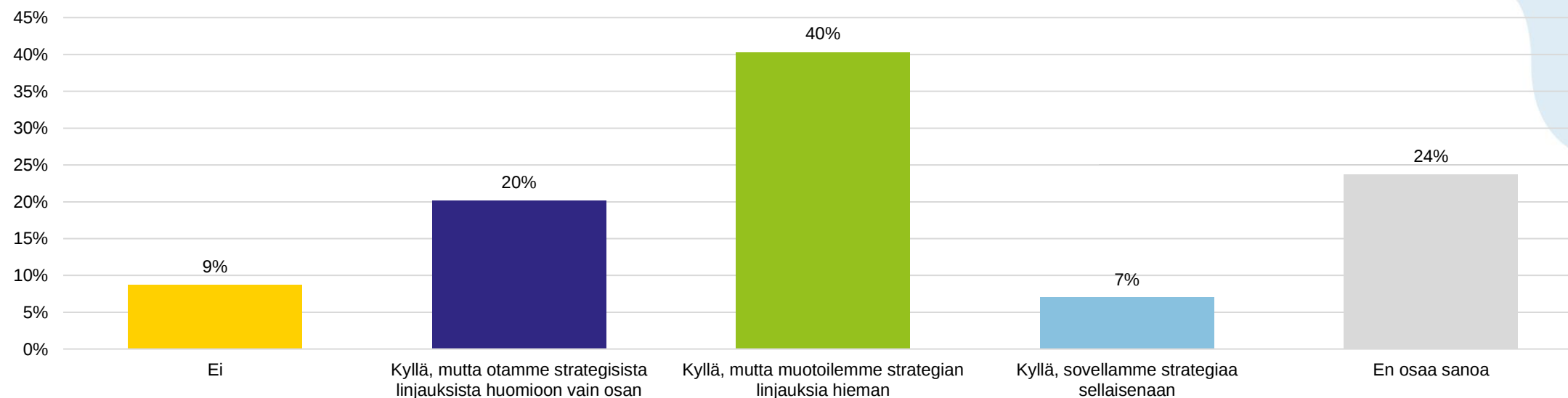
VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

KUNTA-
LIITTO

Kansallisen hankintastrategian vaikutus organisaation hankintoja koskeviin strategisiin linjauksiin

Vaikuttaako kansallisen julkisten hankintojen strategia organisaationne hankintoja koskeviin strategisiin linjauksiin? (n=114)

KUVA: KESTÄVIEN JA INNOVATIIVISTEN JULKISTEN HANKINTOJEN STRATEGINEN JOHTAMINEN SUOMESSA 2021, KEINO-OSAAMISKESKUKSEN KYSELY

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

KUNTA-
LIITTO

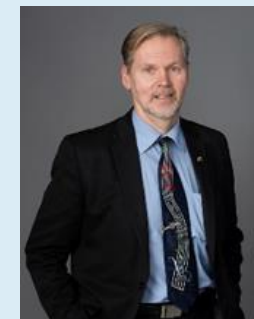
Hankinta-Suomi johdon videot

Videoita saa
mieluusti jakaa
verkostoissanne

- Johdolle suunnatut videot
 - Luottamushenkilön rooli julkisten hankintojen johtamisessa –
 - Hämeenlinnan kaupunginhallituksen pj 2014-2021 Sari Rautio
 - Hankinnat osana kuntastrategiaa –
 - Lappeenrannan kj Kimmo Jarva ja Seinäjoen rahoitusjohtaja Mika Itänen

- Kumppanuus julkisissa hankinnoissa –
- Väyläviraston hankintajohtaja Pekka Petäjäniemi ja Infra ry:n toimitusjohtaja Paavo Syrjö

Kuntapäättäjäpalvelussa

- Video (Sari Rautio)
- Esitysmateriaali luottamushenkilön roolista hankintojen johtamisessa (Kuntaliitto)

HANKINTA-SUOMI VIDEOT:

Hankintamiljardien jäljillä
(Keijo Leppänen)

Mitä kuuluu Hankinta-Suomi?
(Keijo Leppänen)

